

REGISTERBLAD

Namn och datum: Leif Göthe (981015)

Område av riksintresse för naturvård i Västernorrlands län

Områdesnummer: NRO22052

Områdesnamn: Haverö Strömmar

Kommun: Ånge kommun

Kartblad: 17 F SV

Area: 581 ha

Naturgeografisk region: 30 a. Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanborala skogsområden.

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Huvudavrinningsområde 42 Ljungan

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng, rel. höjd > 100 m.

Riksvärde

Vattendrag	Fauna	

Värdeomdöme: Älvsträckan utgör en av de få återstående outbyggda älvforssträckorna i länet. Den utgör således en unik restbiotop av en numera sällsynt naturtyp och ingår i ett av utterns kärnområden. Området har botaniskt en mycket artrik och ovanlig sammansättning.

Huvudkriterier: C. Område med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter

Förutsättningar för bevarande:

- Vattenkvaliten uppfyller fastställda miljökvalitetsmål för naturvatten.
- Ingen ytterligare reglering eller vattenkraftutbyggnad.
- Inga inplanteringar av främmande arter eller fiskstammar.
- Inga fiskutsättningar med undantag för genetiskt material från ursprungsbestånd.
- Inga vägar eller andra nyanläggningar:

Säkerställande:

Enligt MB 4 kap 6 § omfattas vattenområdet sträckan mellan Havern och Holmsjön i Ljungan av förbud mot vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål. Interimistiskt naturreservat. Reservatsbildning pågår enligt MB 7 kap 4 §.

Områdets huvuddrag: På en ca 8 km lång sträcka av Ljungan, från Kyrksjön till Holmsjön, finns en i stort sett outbyggd fallsträcka. Endast ett litet, gammalt kraftverk utnyttjar en obetydlig del av vattenmängden i Kvarnströmmen. Fallhöjden är totalt 15 meter. Vid Haveröströmmar faller älven 5 m ner till Medingen. På denna sträcka är älven delad i tre flöden, Kvisslebäcken, Norrströmmen och Sörströmmen. De två öar som härvid bildas, Kvissleön och Haverön, är via gångbroar på regleringsdammar förbundna med fastlandet. Vid Medingens utlopp börjar Kölsillrefallen. Även här är älven rikt förgrenad. På 3 kilometers sträcka från Kölsillrefallen ner till Holmsjön faller

älven 10 m. Forssträckor av denna storlek har blivit mycket sällsynta i landet, framför allt så pass långt ner i en stor älv. Älvfåran är på flera sträckor grund med flacka stränder och en frispolad stenpäls av moränblock. Inom länet finns ingen liknande forssträcka kvar. Naturtypen är mycket speciell och för forskningen intressant.

Samtliga tre grenar i Haveröströmmar har regleringsdammarna kvar sedan flottningen bedrevs. Vid Norrströmmen finns en damm vars dammluckor är från början av seklet. Genom att manövreringsanordningarna är ursprungliga (ett 20-tal luckor som styrs med handvevade spel) har de teknikhistoriskt intresse. Norrströmmens övre del är med manuella metoder starkt rensad på stenblock. Blocken är utlagda likt vallar på stränderna. Åtgärden minner om flottningens betydelse och villkor i gamla tider.

I Sörströmmen finns anläggningar och lämningar från en tid då strömvattnet utgjorde en grundförutsättning för naturhushållet. Där finns kvarn från 1854 med mjölnarbostad, lämningar av fiskhus och regleringsdamm anpassad till flottning. I planerna för bildande av ett naturreservat för de tre strömfåror, mellanliggande öar och närmaste strandområden ligger även restaurering av kulturlämningarna vid Sörströmmen som en väsentlig del.

Botaniskt har området en mycket artrik och ovanlig sammansättning. I motsats till större delen av Haverö utgör området vid strömmarna en mycket näringsrik växtmiljö. Den kraftiga vårfloden svämmar över och gödslar de låglänta, blockrika stränderna. Härigenom skapas förutsättningar för en särpräglad och artrik vegetation som domineras av buskar som tibast, olvon, brakved, try och kanelros med underväxt av trolldruva, kransrams, getrams, strutbräken, majbräken, slätterblomma och skavfräken.

Buskagen är lämpliga häckningslokaler för flera arter av sångare. Den rika tillgången på murkna och döende träd gynnar hackspettar som här förekommer tämligen allmänt. I videmarkerna häckar rikligt med sävsparv och sävsångare. I de öppna strömpartierna iakttas uter mest varje vinter. Utern är utrotningshotad och Kölsillre- och Haveröströmmar är livsviktiga reträttplatser för utern vintertid.

Anmärkningar:

Referenser:

Inventering i Haveröområdet, Ljungakommitten, sept 1983.

Ljungadalen. Förutsättningar och utvecklingsidéer, slutrapport från Ljungakommitten, 1986.

Rydkvist Tomas 1997: Naturinventering av Haverö och Kölsillre strömmar. Opubl.